

Maturitné tézy – DEJEPIS

1. zadanie

a, **osvietenstvo, osvietený absolutizmus:** situácia v monarchii pri nástupe Márie Terézie na trón (Turci, krajina po Satumarskom mieri, pragmatická sankcia), zahraničná politika Márie Terézie a jej vplyv na reformy, tereziánske reformy – ich podstata (dôraz na školskú reformu a urbársku reguláciu), manufaktúry, Adam František Kollár

b, **veľká grécka kolonizácia a jej dôsledky:** príčiny VGK, priebeh – práca s mapou (materské a dcérske mestá), dôsledky – tyranie, dôsledky VGK pre Atény, Drakón, Solón, Kleistenes, črepinový súd, vlády: aristokracie, bohatých (timokracia) a demokracia

c, **1. ČSR a jej postavenie v zahraničí:** zaujmite stanovisko: medzinárodné postavenie, spojenci a susedské vzťahy. Malá dohoda. Edvard Beneš. Bola ČSR medzinárodne pripravená na zmenu politickej situácie v Európe?

2. zadanie

a, **Rím v dobe kráľovskej a v ranej republike:** reforma Servia Tulia, zánik kráľovstva, vznik republiky a jej úrady (senát, konzuli, diktátor), boje plebejcov a patriciov (tribún ľudu), spojenci (zásada „Rozdeľuj a panuj!“)

b, **Anglická revolúcia:** príčiny (absolutizmus Stuartovcov), priebeh (občianska vojna, Oliver Cromwell, poprava kráľa, Cromwellova diktatúra, navigačné akty), slávna revolúcia (vyhnanie Stuartovcov, Viliam Oranžský a **Bill of Rights**), parlamentná monarchia (liberáli, konzervatívci)

c, **Holokaust:** diskutujte a dajte do súvislostí holokaust na Slovensku a v Nemecku. Antisemitizmus, Norimberské rasové zákony, krištal'ová noc, „konečné riešenie“, tábory smrti, **Židovský kódex**, transporty na Slovensku, pogromy, tábory na Slovensku (Sereď)

3. zadanie

a, **Stalinizmus:** Sovietska moc za Lenina – občianska vojna (vojnový komunizmus, Červená armáda), NEP v 20-tych rokoch, vznik ZSSR pomocou Červenej armády, Politbyro – boj o moc (Lev Trockij, Josif Stalin), stalinizmus (kolektivizácia a industrializácia, gulagy, hladomor na Ukrajine, červený teror, kult osobnosti)

b, **Anjouovci:** vymretie Arpádovcov, okolnosti nástupu Karola Róberta z Anjou, Matúš Čák Trenčiansky, bitka pri Rozhanovciach, Višegrádska dohoda, reformy Karola Róberta (hlavne menová – Kremnica, banská – zemepanská banská sloboda), zlatý vek Uhorska za Ľudovíta I., **Privilegium pro Slavis**, personálna únia s Poľskom

c, **VFR a jej vplyv na Európu:** zhodnoťte prínos dokumentov – **Deklarácia práv človeka a občana** a Napoleonov zákonník (Code civil) pre Európu. Ktoré princípy revolúcie pritiahli ľud (masy) aj v iných štátoch (uhorskí jakobíni), neskôr národné obrodzenie (vznik moderných národov)

4. zadanie

a, **SNO – začiatky a 1. fáza:** vznik moderných národov pod vplyvom osvietenstva, rôzne definície národa (francúzska, nemecká), osobitosti SNO (napr. konfesijné rozdelenie...), bernolákovci – (Bernolák, Fándly, Bajza, Rudnay), Slovenské učené tovarištvo, evanjelickí vzdelanci (ev. lýceá, ev. lýceum v BA – Katedra reči a literatúry československej)

b, **Európa tesne po 2. sv. vojne, začiatky studenej vojny:** mierová konferencia „veľkej trojky“ Postupim, denacifikácia, demilitarizácia a demokratizácia Nemecka, **Marshallov plán**, Trumanova doktrína – čomu mali zabrániť, akou formou a prečo

c, **Križiacke výpravy a islam:** príčiny výprav, Urban II., priebeh výprav (stačí viac o prvej), Jeruzalemské kráľovstvo, zhodnoťte ich súlad s kresťanskou vierou, ako sa na ne pozerá cirkev dnes, zhodnoťte vzťah islamu a kresťanstva (džihád a križiaci), dôsledky výprav pre Európu

5. zadanie

a, **Mníchovský diktát a jeho dôsledky:** Národnostné zloženie ČSR a postavenie menšín, Sudetonemecká strana, Hitlerove plány na likvidáciu ČSR (plán Fall Grün), politika appeasementu, Mníchovský diktát – (priebeh, výsledky, účastníci), Viedenská arbitráž, autonómia Slovenska, zánik ČSR v dňoch 14. a 15. marca 1939

b, **Mezopotámia:** Prírodné podmienky, Sumeri a ich kultúrny prínos, Akkadská ríša, Starobabylonská ríša, Chammurapi a jeho **zákoník**

c, **Československo po roku 1948 – sovietyzácia, stalinizácia:** Klement Gottwald, ŠtB, pracovné tábory (Jáchymovské bane), znárodnenie, kolektivizácia, vedúca úloha KSČ, socialistický realizmus, politické procesy (monsterprocesy) – Milada Horáková, proces so Slánskym (Vlado Clementis), proces s buržoáznymi nacionalistami (Gustáv Husák) – pomocou týchto pojmov zhodnoťte, do akej miery bol ZSSR náš vzor viac, než iné krajiny východného bloku

6. zadanie

a, **Franská ríša a Karol Veľký – otec stredoveku:** Frankovia, Merovejovci (Dagobert a Samova ríša), „leniví králi“, majordómovia, Pipin III. Krátky a Pápežský štát, Karol Veľký – dobyvačné vojny, **mapa**, karolínska renesancia, korunovácia v Ríme, Verdunská dohoda a jej dôsledky

b, **Nástup Hitlera k moci:** NSDAP, problémy Weimarskej republiky (hyperinflácia, splácanie vojnových dlhov...), voľby 1932 a ich výsledky, požiar ríšskeho snemu, Führer, GESTAPO, koncentračné tábory, zahraničná expanzia (obsadenie Porýnia, referendum v Sársku, zbrojenie, anšlus Rakúska ...)

c, **Egypt v staroveku:** ako vplývali osobité prírodné podmienky na vývoj civilizácie v Egypte a čím sa líšila od ostatných (od Mezopotámie), zhodnoťte možný vplyv monoteistickej reformy (Amenhotep IV. – Achnaton) na hebrejské kmene (Mojžiš), jeho kultúrny prínos aj pre antiku (Ptolemaiovci a Rím)

7. zadanie

a, **Uhorsko po Moháči:** Bitka pri Moháči a jej dôsledky (Ľudovít II. Jagelovský, Ján Zápoľský, Ferdinand I. Habsburský), rozdelenie Uhorska, Budínsky pašalík, presun uhorských centier (Budín, Ostrihom, Stoličný Belehrad – Bratislava, Trnava), reformácia na Slovensku (palatín Juraj Thurzo, vznik evanjelickej cirkvi – Žilinská synoda), Turci a Slovensko

b, **Boľševický prevrat v Rusku:** Príčiny revolučnej situácie v Rusku, februárová revolúcia (Mikuláš II.), dvojvládie (Dočasná vláda a soviety), Vladimír Il'jič Lenin, Lev Trockij a októbrový prevrat v Petrohrade (7. 11. 1917), vláda ľudových komisárov a jej dekréty (o mieri, o pôde, dekrét národov), ČEKA a červený teror, Brestlitovský mier

c, **Porovnajte a zhodnoťte politický život Atén a Sparty:** Výhody a nevýhody oboch systémov – spoločenské vrstvy, úrady, školský systém mládeže, spoločný postup v grécko-perzských vojnách a súperenie v peloponézskych vojnách....

8. zadanie

a, **Neolitická revolúcia:** miesta prvotného vzniku, znaky n. revolúcie, matriarchát, domestikácia, neolitické remeslá (tkanie, keramika, brúsené nástroje), kult „Veľkej Matky“, prečo revolúcia

b, **Pražská jar a normalizácia:** 60-te roky vo svete, prečo v ČSR nastáva uvoľnenie režimu po smrti Stalina a Gottwalda až v 60-tych rokoch (oproti Maďarsku), Pražská jar (Antonín Novotný versus Alexander Dubček, Ludvík Svoboda) a jej prejavy, reakcie ZSSR (Leonid Il'jič Brežnev), vpád vojsk Varšavskej zmluvy – 21. august 1968, „pozyvací“ list a jeho aktéri (Vasil Biľak...), okupácia sovietskou armádou, Jan Palach, „Poučenie z krízového vývoja“ – základný text normalizácie, Gustáv Husák, prejavy normalizácie

c, **Cyrilo-metodská misia:** Zhodnoťte jej politický aj náboženský význam a rozdielny postoj Rastislava a Svätopluka k nej. Zhodnoťte jej význam v národnom obrodení (mladobernotákovci a Ján Hollý) a v súčasnosti ([preambula v našej ústave](#))

9. zadanie

a, **1. svetová vojna:** Príčiny a zámienka k vojne, nemecký plán vojny, priebeh vojny (zákopová vojna, západný, východný, južný a kaukazský front – genocída Arménov), pokus o prelom vo vojne (bitky na západnom fronte v r. 1916 – Verdun, Somme), vstup USA do vojny, Rusko a jeho separátny mier s Nemeckom (Brestlitovský), koniec a výsledky vojny, zbrane 1. svetovej vojny

b, **Arpádovci, Slovensko za Arpádovcov:** Vznik Uhorska a Štefan I., pohraničné (údelné) vojvodstvo – Nitra, feudálna anarchia za Ondreja II. a jeho **zlatá bula**, Vláda Bela IV. (privilegiá mestám, slobodné kráľovské mestá, vpád Mongolov 1241 – 1242, nemecká kolonizácia, vojny o rakúske dedičstvo s Přemyslom Otakárom II.), vymretie Arpádovcov (Ladislav Kumánsky a Ondrej III.)

c, **Podoby fašizmu:** Diskutujte o podobách fašizmu (taliansky – Benito Mussolini, nemecký – Adolf Hitler, slovenský – Vojtech (Béla) Tuka, Alexander Mach ....), nájdite spoločné a odlišné znaky, neofašizmus dnes

10. zadanie

a, **Veľké zámorské objavy:** Príčiny a predpoklady VZO, portugalské a španielske plavby, Izabela Kastílska a Ferdinand Aragónsky, reconquista, zmluva o delení sveta v Tordesillas, Krištof Kolumbus a Amerigo Vespucci, Magalhaesova plavba, dôsledky zámorských objavov

b, **SNP:** Odboj počas Slovenského štátu (domáci: občiansky, komunistický, zahraničný: Beneš – Londýn, Gottwald – Moskva), Vianočná dohoda 1943, Slovenská národná rada, príprava SNP, Ján Golian, Rudolf Viest, Imrich Karvaš, optimálny a núdzový variant Povstania, začiatok, priebeh a výsledky Povstania. Význam SNP

c, **Americká vojna za nezávislosť – vznik USA:** Zhodnoťte, prečo nespokojnosť britských kolónií v Severnej Amerike prerástla do vojny za nezávislosť (príčiny útlaku, zákony – o kolkovnom, „výslovný“ zákon), bojkot, „bostonské pitie čaju“, I. a II. kontinentálny kongres), vyhlásenie nezávislosti, Thomas Jefferson, George Washington

11. zadanie

a, **Cesta k Moháču (od Žigmunda Luxemburského cez Korvína po Jagelovcov):** Žigmund ako uhorský kráľ a nemecký cisár (boj proti Turkom a husitom, Kostnický koncil a Ján Hus), Vláda Mateja Korvína (okolnosti nástupu na trón, náznaky absolutizmu v jeho vláde – stála žoldnierska armáda, porážka bratříkov, renesancia v Uhorsku – Academia Istropolitana, zahraničná politika – vojny), Jagelovci –Vladislav II. (problematika Turkov a križiackej výpravy Tomáša Bakócza v r. 1514, Dóžovo povstanie a jeho dôsledky: protipoddanské zákony), Ľudovít II. Jagelovský (bitka pri Moháči)

b, **Atény za Perikla a demokracia:** Prečo v Aténach vyvrcholila demokracia práve za Perikla? pozitíva aj negatíva aténskej demokracie

c, **Priemyselná revolúcia a jej vplyv na rozdelenie sveta (kolonializmus):** Vznik – podmienky vzniku v Anglicku: ohradzovanie, politický systém uľahčujúci podnikanie (parlamentarizmus = liberáli a konzervatívci), základné vynálezy a nové priemyselné odvetvia, dôsledky (nové spoločenské vrstvy – priemyselní robotníci a ich postavenie, robotnícke hnutie, populačná explózia, kolónie, koloniálne mocnosti, nacionalizmus

12. zadanie

a, **Pomocné vedy historické a práca historika:** Paleografia, numizmatika, heraldika, sfragistika, epigrafika, historická chronológia, letopočet, medzníky histórie, archeológia, pramene, archívy

b, **Versailleský mierový systém:** Veľká trojka: Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, David Lloyd-George, nemecká a americká koncepcia mieru, mierové zmluvy (Versailleská,

Trianonská, Saintgermaineská), 14 bodov prezidenta Wilsona, Spoločnosť národov, nové štáty na mape Európy

c, **Magna charta libertatum – 1215 a zlatá bula Ondreja II. – 1222:** v čom sa líšia a čo majú spoločné

13. zadanie

a, **Alexander Macedónsky:** Grécko a peloponézske vojny, vzostup Macedónie za Filipa II., Alexander a jeho výprava proti Perzii, rozdelenie ríše, diadochovia (Antigonos, Seleukos a Ptolemaios), helenizmus, grécka kultúra a umenie

b, **Studená vojna a Nemecko:** Mierová konferencia v Postupime a Nemecko. Demilitarizácia, denacifikácia a demokratizácia, vysídlenie Nemcov z ČSR (Benešove dekréty), strata území a okupačné zóny, 1. berlínska kríza, 2. berlínska kríza a J. F. Kennedy

c, **Štúr a jeho prínos pri vzniku moderného národa:** pojem národ v minulosti a dnes, nemecká a francúzska definícia národa, kodifikácia slovenčiny ako znak národa, Štúr ako: učiteľ (evanjelické lýceum v Bratislave, vychádzka na Devín, vznik dnešnej hymny), novinár (Slovenské národné noviny), politik

14. zadanie

a, **Dominát a zánik Rímskej ríše:** Neskoré cisárstvo a kríza cisárstva (jej prejavy a príčiny), Marcus Aurelius, Dioklecián, tetrarchia, dominát, Konštantín, Milánsky edikt, Konštantinopol, rozdelenie Rímskej ríše, veľké sťahovanie národov a zánik Západorímskej ríše

b, **Nemecká reformácia:** Príčiny reformácie, predreformátori (františkáni, John Viklef, Ján Hus), Martin Luther, 95 téz o boji proti odpustkom, bula proti Lutherovi, Wartburg, snem v Augsburgu a augsburské vyznanie viery (Filip Melanchton), evanjelická cirkev, radikálna reformácia a nemecká sedliacka vojna a postoj Luthera k nej

c, **Medzníky medzi stredovekom a novovekom:** Diskutujte, prečo sa nedá presne stanoviť medzník, kníhtlač, Johann Guttenberg, objavenie Ameriky, humanizmus a renesancia, dobytie Konštantinopolu Osmanmi, národné medzníky (koniec Storočnej vojny, Moháč, reformácia, koniec Vojny ruží.....)

15. zadanie

a, **Storočná vojna:** Francúzsko pred vojnou (Filip IV. Pekný a jeho vláda, avignonské zajatie pápežov, generálne stavy, templári), Anglicko pred vojnou (bitka pri Hastingsse, Normani a Viliam Dobyvatel', Plantagenetovci a Magna Charta libertatum), príčiny, zámienka a stručný priebeh vojny, Jana z Arku, výsledky vojny, Vojna ruží

b, **Nemecká, švajčiarska a anglická reformácia:** Martin Luther, 95 téz o boji proti odpustkom, podstata Lutherovej = nemeckej šľachtickej reformácie, snem v Augsburgu a vznik evanjelickej cirkvi (Filip Melanchton – umiernený predstaviteľ, augsburské vyznanie viery),

Ján Kalvín a podstata kalvinizmu = švajčiarskej meštianskej reformácie, anglická reformácia a Henrich VIII., Thomas Morus a jeho Utópia

c, **Porovnajte texty:** Clevelandskej a Pittsburskej dohody, diskutujte o ich vplyve na postavenie Slovákov v ČSR (realita)

16. zadanie

a, **Podoby absolutizmu po 30-ročnej vojne:** Absolutizmus – charakteristika. Francúzsko za Ľudovíta XIV. – „štát som ja“, (kardináli Richelieu a Mazarin, merkantilizmus a Jean Colbert, zrušenie Nantského ediktu, vojna o španielske dedičstvo), Francúzsko po Ľudovítovi XIV., Prusko – militarizmus, reformy Fridricha II. – „som prvý sluha svojho štátu“

b, **Politický systém na Slovensku v rokoch 1939 – 1945:** 14. marec 1939 – vznik Slovenského štátu = politický systém podľa ústavy (funkcie: Jozef Tiso, Vojtech Tuka, Ferdinand Ďurčanský), Ochranná zmluva, salzburská schôdzka a jej výsledky (Alexander Mach, Vojtech Tuka a jeho 14 bodov slovenského národného socializmu), medzinárodné postavenie SR, účasť SR vo vojne

c, **Na príklade feudálnej pyramídy:** zhodnoťte fungovanie feudalizmu a pomocou nej charakterizujte stredovekú spoločnosť a rôzne formy moci panovníka (stavovská, rozrobená a absolutistická monarchia)

17. zadanie

a, **Principát = rané cisárstvo:** Vznik principátu (princeps inter pares) a jeho podstata, Augustus (Octavianus), Augustova vláda („chlieb a hry“), významní cisári principátu – Nero, Flaviovci (Coloseum, zánik Pompejí), Traján, Hadrián (limes romanus), Marcus Aurelius (markomanské vojny, nápis na skale v Trenčíne, prvé prejavy krízy cisárstva)

b, **Februárový prevrat – 1948 v ČSR:** Politický systém „ľudovej demokracie (v ekonomickej oblasti = Benešove dekréty a znárodňovanie, v politickej oblasti = „národný front“, v zahraničnopolitickej oblasti = „most medzi Východom a Západom“), februárová kríza = demisie ministrov (ich plán), plán komunistov (Klement Gottwald), úloha prezidenta E. Beneša, generálny štrajk, Ľudové milície, výsledok februárových udalostí – zmena politického systému a začiatky sovielizácie

c, **Prírodné podmienky staroveku a ich vplyv na civilizácie:** Pomocou mapy (máp) diskutujte o vplyve prírodných podmienok na rôzne civilizácie a ich kultúrny prínos (vzor: Čína a hodváb, klinové písmo a Mezopotámia....)

18. zadanie

a, **Kríza a zánik rímskej republiky:** Dôsledky púnskych vojen, populári a optimáti, bratia Grakchovci – zákon o pozemkovom maxime, Gaius Marius – vojenská reforma, Sulla a jeho diktatúra, proskripcie, Spartakovo povstanie, 1. triumvirát a Gaius Iulius Cézar, Cézarova diktatúra, 2. triumvirát a súperenie Marca Antónia (Kleopatra) s Octaviánom, bitka pri Actiu

b, **Žiadosti slovenského národa** (Liptovský Mikuláš, 1848, Hurban, Hodža, Štúr) a **Memorandum národa slovenského** (Martin, 1861, Štefan Marko Daxner), okolnosti ich vzniku – dajte ich do súvislostí, nájdite zhodu aj odlišnosti

c, Diskutujte o **karibskej kríze**: o jej nebezpečenstve pre svet, Nikita Sergejevič Chruščov, John. F. Kennedy, Fidel Castro, (Ernesto Che Guevara). Karikatúra

19. zadanie

a, **Štátoprávne postavenie Slovenska v ČSR**: Národnostné zloženie 1. ČSR, postavenie Slovenska (Ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska a Vavro Šrobár), pražský centralizmus, čechoslovakizmus (agrárnici, Milan Hodža), autonomizmus (ľudáci = HSĽS, Andrej Hlinka, SNS, Martin Rázus)

b, **Veľká francúzska revolúcia – stručný prehľad**: Situácia v predvečer (hrozba štátneho bankrotu, osvietenké idey, generálne stavy a ich plán), dobytie Bastily, národné zhromaždenie – zrušenie feudalizmu, Deklarácia práv človeka a občana, ústava – konštitučná monarchia, útek kráľa (poprava) – vyhlásenie republiky, Konvent (problémy republiky – diktatúra jakobínov, Maximilián Robespierre, revolučný teror, poprava Robespiera, termidoriáni a vláda Direktoriátu

c, Diskutujte, v čom sa **líšili a čo mali spoločné 1. a 2. svetová vojna**

20. zadanie

a, **Veľká Morava**: Slovania v Karpatskej kotline pred vznikom VM (pravlasť, príchod, Avari, Samova ríša, Fredegarova kronika), vznik VM, Moravské a Nitrianske kniežatstvá, Mojmir I., Pribina, Rastislav, Svätopluk, Mojmir II. – súperenie VM s Franskou ríšou

b, **Svet na ceste k 1. sv. vojne**: Imperializmus a príčiny bodovania kolónií, nacionalizmus, staré veľmoci (VB, Francúzsko, Rusko), nové mocnosti (USA, Nemecko a Japonsko), porovnajte Veľkú Britániu (viktoriánske obdobie, konzervatívci a liberáli, labouristi, koloniálna ríša, domíniá) s Francúzskom (druhé cisárstvo Napoleona III., koloniálna ríša, Dreyfusova aféra) a Ruskom (kontinentálny kolonializmus, absolutizmus – samodržavie) – podstata konfliktu medzi starými a novými veľmocami – vznik Trojspolku a Dohody

c, **Multikulturalizmus Uhorska**: Štefan I. a jeho opory v cudzincoch (Hunt a Poznan), nemecká kolonizácia (Belo IV.), valaská kolonizácia, chorvátska kolonizácia, národnostné spory v mestách (Privilegium pro Slavis)

21. zadanie

a, **Revolučný rok 1848/1849 a Slováci**: Revolúcie v Európe (Francúzsko – pád monarchie, pokus o zjednotenie Nemecka vo Frankfurte n/Mohanom), revolúcia v Habsburskej monarchii (Viedeň – pád Metternicha, Pešť – marcové zákony), reakcie štúrovcov na marcové zákony (radikáli – Janko Kráľ, Janko Rotarides), liberáli (Jozef Miloslav Hurban, Michal Miloslav Hodža, Ľudovít Štúr – politický program revolúcie = Mikulášske žiadosti, Slovanský zjazd

v Prahe, austroslavizmus, dobrovoľnícke výpravy (SNR – Viedeň, Myjava, septembrová, zimná a letná), výsledky výprav

b, **Rusko a Peter I. Veľký:** Ruský absolutizmus = samoderžavie, nevoľníctvo, pravoslávie (Ivan IV. Hrozný, Romanovovci) Peter I. a jeho reformy: vojenské, správne (gubernie, nové hlavné mesto), europeizačné (životný štýl šľachty..), dobyvačné vojny (Severná vojna – Švédii), Katarína II. a jej vláda – je to osvietenský absolutizmus? (získanie Krymu)

c, **Japonci v druhej svetovej vojne a problematika atómových zbraní:** Japonský militarizmus a jeho ciele, spojenci vo vojne, spôsob ich boja, kamikadze – diskutuj o možnostiach ukončenia vojny v Ázii

22. zadanie

a, **Protireformácia – rekatolizácia a náboženské vojny:** pojmy, Tridentný koncil, priebeh, výsledky, protireformačné rády (jezuiti, uršulínky), barok, hon na čarodejnice, šmalkadská vojna, Augsburský mier 1555, hugenotské vojny (bartolomejská noc, Henrich IV. a Nantský edikt), udalosti v Nizozemsku (revolúcia) ako náboženský konflikt

b, **Zmeny na mape po 1. svetovej vojne – mapa:** Zánik monarchií a ríš (Turecko – europeizácia Turecka, Nemecko – Weimarská republika, Rusko – boľševická diktatúra, R-U – nástupnícke štáty). Straty území – čo stratili tieto monarchie – mapa

c. **Slováci počas dualizmu** – diskutujte, ako sa zmenil život Slovákov po r-u vyrovnaní – 1867 (príčiny a podstata vyrovnanania po prusko-rakúskej vojne 1866). Ako nás poznačil národnostný zákon, Stará škola – J. M. Hurban, Vajanský) a jej program, Nová škola a jej program (Ján Palárik, Ján Nepomuk Bobula), diskutujte, ktorý mal šancu na úspech – argumentujte v prospech oboch

23. zadanie

a, **Reformy Jozefa II.:** Jozef II. a jeho spôsob vlády, jozefínske reformy (dôraz na zrušenie nevoľníctva, tolerančný patent, cirkevné reformy), vplyv germanizačných reforiem a tolerančného patentu na slovenský národný život (SNO)

b, **Stredoveké mestá:** Vznik miest v stredoveku, život v stredovekom meste, sociálne a národnostné zloženie mešťanov, privilégia, slobodné kráľovské mestá, Trnava 1238 – Belo IV., Privilegium pro Slavis – Ľudovít I. z Anjou

c, Diskutujte o **Trumanovej doktríne:** jej vplyv na svetovú politiku, ako a prečo vznikla, čo je bipolárny svet, uveďte jej použitie v praxi – aspoň dva príklady

24. zadanie

a, **Kríza európskych demokracií v medzivojnovom období:** príklady na demokracie a diktatúry v Európe po roku 1918. Boľševizmus a diktatúra v Rusku (V. I. Lenin, Lev Trocký, J. V. Stalin, prejavy diktatúry – gulagy, tajná polícia – ČEKA, NKVD, vojnový komunizmus počas občianskej vojny, obnova ruského impéria – ZSSR). Fašizmus (pomery a problémy

v Taliansku po vojne, Benito Mussolini, pochod na Rím, Lateránske dohody, zahraničnopolitické ciele Talianska), nemecký fašizmus (A. Hitler, Mein Kampf, situácia v Nemecku po vojne, NSDAP, opíšte, ako zanikla demokracia v Nemecku – hospodárska kríza, voľby 1932, požiar ríšskeho snemu, prejavy nacistickej diktatúry)

b, **Pravek na Slovensku:** Stručná chronológia a najvýznamnejšie nálezy. Gánovce – odliatok mozgu, moravianska venuša, „sediaca“ venuša z Nitrianskeho Hrádku, doba bronzová, Molpír Smolenice, Kelti a Slovensko (Bratislava, oppidum), Rimania a Slovensko (Rusovce – Gerulata, Trenčín – Laugaricio...)

c, **Slovenský štát – diskutujte o jeho vzniku:** Aké boli možnosti Slovenska po Mníchove, diskutujte o názoroch v úryvkoch vtedajších politikov (Tiso, Novomeský...), aké boli perspektívy Slovenska – Slovenského štátu, ak by vojna skončila: a, víťazstvom Nemecka, b, prehrou Nemecka...

25. zadanie

a, **Tridsaťročná vojna:** Príčiny konfliktu. Rozdelenie Európy (habsburský a protihabsburský tábor), 1. fáza vojny – 1618/1620 = česká vojna (porušovanie práv českej šľachty a náboženských slobôd, 2. pražská defenestrácia, Ferdinand II. Habsburský, Fridrich Falcký, bitka na Bielej hore, poprava na Staromestskom námestí, Ján Jesenius, Ján Amos Komenský), ďalšie fázy vojny (Švédii, Francúzi), výsledky vojny. Vestfálsky mier a jeho dôsledky – prehlbenie rozdielov medzi Strednou a Západnou Európou

b, **Druhá svetová vojna – od útoku na Poľsko po útok na ZSSR:** Hitlerove vojnové plány (Veľkonemcká ríša, Lebensraum), pakt Molotov – Ribbentrop a jeho tajný dodatok, útok na Poľsko (zámienka, priebeh, rozdelenie Poľska, masaker v Katyni), vstup VB a Francúzska do vojny, „čudná vojna“, útok na západnú Európu a rozdelenie Francúzska (vláda vo Vichy, francúzsky odboj – Charles de Gaulle), letecká bitka o Britániu (Winston Churchill), útok Stalina na pobaltské štáty, Rumunsko a Fínsko. Mapy

c, Diskutujte o príčinách **zániku Veľkej Moravy:** Vnútorne a vonkajšie príčiny. Ktoré štáty sa stali následníkmi VM?

26. zadanie

a, **Mínojská a mykénska kultúra: porovnanie,** Kréta, paláce – labyrinty (Knóssos), lineárne písmo A, Mykény, kyklopské hradby, vojna o Tróju, vpád Dórov, doba temná, Homérove eposy – mytológia, Heinrich Schliemann

b, **Útok na ZSSR – Veľká vlastenecká vojna:** Plán Barbarossa, ciele útoku, priebeh (mapa), operácie, bitka o Moskvu, blokáda Leningradu, vstup Japonska a USA do vojny – Atlantická charta, vznik protihitlerovskej koalície, bitka o Stalingrad, bitka pri Kursku, veľká trojka (Stalin, Churchill, F. D. Roosewelt), materiálna pomoc USA Sovietskemu zväzu

c, **Mýty v histórii:** zhodnoťte osobnosti našej histórie, o ktorých sa vytvorilo veľa mýtov. Matúš Čák Trenčiansky a Matej Korvín. Prečo vznikli tieto mýty? (Korvín – spravodlivý a dobrotivý kráľ, Matúš Čák – slovenský panovník)

27. zadanie

a, **Napoleonské vojny:** Prerod obranných vojen na dobyvačné, výprava do Egypta, prečo je hlavný súper Británia, súperenie na mori (Trafalgar, admirál Horatio Nelson) a na pevnine (bitka „troch cisárov“ pri Slavkove, Alexander II., František I., bratislavský mier), súperenie „slona a veľryby“, kontinentálny systém – blokáda Británie, výprava do Ruska 1812, Michail Kutuzov a taktika spálenej zeme, bitka národov pri Lipsku, vyhnanstvo Napoleona na Elbe, „stodňové cisárstvo“, bitka pri Waterloo a vyhnanstvo na ostrove Sv. Heleny, výsledky vojen – Viedenský kongres

b, **Stavovské povstania v Uhorsku:** Príčiny povstanií, ich spoločné znaky, na príklade povstania Imricha Tökölyho – vysvetli podstatu povstanií, bitka pri Viedni s Turkami – Ján Sobieski, prešovské „jatky“, povstanie Františka II. Rákociho, Juraj Jánošík, Satumarský mier – 1711

c, Problematika **2. frontu v Európe počas druhej svetovej vojny:** diskutujte o jeho potrebe, prípravách. Veľká trojka, ich schôdzka v Teheráne a plány na otvorenie druhého frontu

28. zadanie

a, **Grécko-perzské vojny a ich dôsledky:** Príčiny vojen, Perzia, zámienka, bitka pri Maratone, stratég, výprava kráľa Xerxésa a bitky pri Termopylách a Salamíne, sila Atén a Sparty, výsledky a dôsledky vojen (mapy), Aténsky námorný spolok, súperenie Atén a Sparty

b, **Zjednotenie Nemecka:** Koncepcie zjednotenia Nemecka – veľkonemecká, malonemecká „zdola“ a malonemecká „zhora“, Otto von Bismarck a jeho plány, prusko-rakúska vojna a jej dôsledky pre Nemecko (Severonemecký spolok) a pre Rakúsko (vyrovnanie). Prusko-francúzská vojna a jej dôsledky pre Nemecko (II. cisárstvo, Wilhelm II.) a pre Francúzsko (pád cisárstva Napoleona III., Parížska komúna), Nemecko po zjednotení

c, **Diskutujte o voľbách v ČSR v roku 1946:** Prečo bol rozdiel vo výsledku v Čechách a na Slovensku? (Aprílová dohoda, Demokratická strana, 3. pražská dohoda)

29. zadanie

a, **Rusko pred 1. svetovou vojnou:** Ruský absolutizmus – samoderžavie, príčiny zaostávania, kontinentálny kolonializmus a jeho hlavné smerovania (Balkán, Ďaleký východ), reformy cára Alexandra II. po Krymskej vojne, rusko-japonská vojna 1904 – 1905 a jej dôsledky pre Rusko aj Japonsko, vláda Mikuláša II. a vstup Ruska do svetovej vojny (Dohoda)

b, **Napoleon, domáca politika:** Direktórium a Napoleonov prevrat, Code Napoleon (občiansky zákonník)

c, **Význam SNP:** Diskutujte o význame vojenskom, politickom a morálnom, osudy povstaleckých osobností – Golian a Viest, Viliam Žingor, Gustáv Husák..., SNP a jeho význam dnes (porovnanie s prvým Povstaním – štúrovským, napr. porovnanie Slovenských národných rád), Trnava a SNP (trnavská posádka)

30. zadanie

a, **Občianska vojna v USA:** Vývoj USA pred občianskou vojnou (mapa), nové územia, rozdielny vývoj Severu (farmy, priemysel, podpora federácie) a Juhu (plantáže, podpora konfederatívneho usporiadania), republikáni, demokrati a ich programy, osídľovanie Západu, príčiny občianskej vojny, Abraham Lincoln, priebeh vojny, zrušenie otroctva a „zákon o usadlostiach“, obdobie rekonštrukcie (Juhu), rasová segregácia na Juhu

b, 1. **ČSR a zahraničný odboj:** Osobnosti (viac o **T. G. M.**, viac o **M. R. Š.**, Beneš, Dürich), Independent Bohemia, ČSNR a jej ciele, čs. légie, centrá odboja, Masarykova cesta do USA (Pittsburská dohoda a Washingtonská deklarácia)

c, **Diskutujte o dôsledkoch zámorských objavov:** Cenová revolúcia, kolonializmus, presun obchodných ciest, výmena kultúrnych plodín, otroctvo